

Musik i Uppland, torsdag 26 oktober 2017

Flöjt och strängaspel

Uppsala Kammarorkester

Hanna Gustafsson, flöjt
Ingrid Lindskog, harpa

Konserten stöds av:

MUSIKENS HUS
VÄNNER

MU
SIK
I UPPLAND

Program

Wolfgang Amadeus Mozart
1756-1791

Konsert i C-dur för flöjt, harpa och orkester K 299
Allegro
Andantino
Rondeau: Allegro

Gerald Finzi
1901-1956

Romans i Ess-dur för stråkorkester op. 11

PAUS

Pjotr Tjajkovskij
1840-1893
Arr. Lucas Drew

Souvenir de Florence op. 70
Allegro con spirito
Adagio cantabile e con moto
Allegretto moderato
Allegro vivace

Konserten beräknas pågå till ca 21.00

Uppsala Kammarorkester

Violin 1

Klara Hellgren, *koncertmästare*
Bernt Lysell, *koncertmästare*
Brusk Zanganeh
Anders Lagerqvist
Anders Inge
Dinara Mansurova
Katarina Edvardsson
Anna Fröberg

Violin 2

Amus Kerstin Andersson
Catharina Ericsson
Elin Emtell Rubinsztein
Staffan Ebbersten
Håkan Svedell
Christina Gustavsson Hamberg
Marie-Louise Sjöberg

Viola

Susanne Magnusson
Ylvali Zilliacus
Jörgen Sandlund
Åsa Stove Paulsson
Olof Ander
Karin Dungal

Violoncell

Per Nyström
Sara Wijk
Louise Agnani
Gunnar Jönsson
Daniel Thorell

Kontrabas

Barbro Lennstam
Roger Bergman

Oboe

Malin Klingborg
Jenny Hülphers

Horn

Fredrik Dickfelt
Staffan Lundén-Welden

Finzi, Mozart och Tjajkovskij

”Konstnären är som koralldjuret, som bygger sitt rev av sin förgängliga omvärld och skapar något beständigt som finns kvar långt efter det egna skröpliga och osäkra livet”. **Gerald Finzis** ord speglar hans egen tillvaro. Trots uppväxten under vad som borde vara goda förhållanden både ekonomiskt och andligt, hade han minsann fått känna på skröplighet och osäkerhet. Innan han fyllt arton hade hans far avlidit, alla hans tre bröder var också döda liksom den högt skattade läraren Ernest Farrar, som stupat vid västfronten. Vid femtio visste Finzi att han själv inte hade långt kvar. Till hans känsliga och omtänksamma personlighet hörde en oerhörd boklig bildning, liksom stor omsorg om allt han såg som för lite känt eller allmänt i behov av stöd. Det kunde vara 1600-talsdiktaren Thomas Traherne, vars texter han gärna tonsatte, eller musik av kolleger som Hubert Parry och Ivor Gurney. Med sin egen amatörensemble Newbury String Players, grundad under andra världskriget, återuppväckte han glömda brittiska 1700-talstonsättare. Det kunde också vara fråga om att skapa en fruktträdgård där han kunde rädda utrotningshotade engelska äppelsorter. Finzis musik var redan från början i huvudsak elegisk till sin karaktär. Vokalmusik i olika former står för den största delen av hans skapande. Bland den rent instrumentala musiken återfinns framförallt konserterna för cello respektive klarinett, som nog också numera är hans mest spelade verk, och ett antal kortare men ytterst hörvärda stycken för mindre ensembler. Typisk för dessa är *Romans* för stråkar, komponerad 1928 men tryckt först 1952, underbar musik som känns lite lättare till sinnes än en del annat av hans hand. I början av femtioalet blev Finzi dödligt sjuk i Hodgkins lymfom, en numera oftast inte livsfarlig cancerform. 1956 ville han visa sin vän och mentor Ralph Vaughan

Williams en kyrka i Gloucester, som han hade kära ungdomsminnen av klockringning på nyårsafton ifrån. I samband med det ådrog han sig vattkoppor av ett slag som kom att ända hans liv.

Wolfgang Amadeus Mozart blev aldrig speciellt förtjust i Paris eller dess invånare. Förutsättningarna för att trivas var för all del inte så goda. Hans kärleksaffär med sångerskan Aloisia Weber hade gått i stöpet. Den påföljande resan genom Tyskland och Frankrike tillsammans med modern 1777-79, i arbetssökande syfte, blev ödesdiger samtidigt som de förväntade positiva resultaten i stort sett uteblev. I den franska huvudstaden avled Mozarts mor kort efter deras ankomst, sonen beskrev den dagen som den sorgligaste i hans liv. I Paris erbjöds han faktiskt ett jobb, nämligen tjänsten som slottsorganist i Versailles. Vid det laget var den unge tonsättaren dock hjärtligt trött på det franska, så det var inte aktuellt. Upplevelserna i den förmodat kärleksfulla metropolen var inte bra. Parisarna var fullt upptagna av kompositörsstriden mellan Gluck och Piccini, och tycktes inte bekväma sig till att uppfatta Mozarts geni. Vistelsen kändes bara som en enda stor förödmjukelse. Han ombads spela på dåliga instrument inför en fashionabel publik som glatt ägnade sig åt allt annat än att lyssna under konserterna. Ledaren för konsertarrangören Concert spirituel beställde musik som sedan aldrig framfördes. Hertigen av Guînes, amatörflöjtisten som 1778 beställde *Konsert för flöjt och harpa* plus lektioner åt dottern som han tänkte spela konserten tillsammans med, krånglade alldeles väldigt med betalningen. På fyra månader såg man inte röken av några pengar för arbetsinsatserna, och Mozart visste inte till sig av längtan efter att återkomma till Salzburg. Till pappa Leopold skrev han

dock att hertigen i alla fall var en förträfflig flöjtist, och att dottern fastän lite klen som kompositionselev var en utsökt harpist med lika stor talang som repertoar. För dessa båda begåvade amatörer skrevs alltså detta kolossal charmerande verk, av en tonsättare som brukar sägas inte ha uppskattat flöjten (det är i och för sig oklart hur det verkligen var med den saken), och som inte bör ha haft något närmare förhållande till harpan. Den härliga andra satsen har av Mozartforskaren Alfred Einstein liknats vid någon av François Bouchers tavlor, och - antingen Mozart hade gillat det eller ej - vilar det inte ett slags "parisisk" elegans över hela konserten?

För **Pjotr Tjajkovskij** var söderns sol livselixiret som fick honom att klara det tröttsamma dagliga slitet med alla uppgifter på Moskva-konservatoriet, eller med privatlivets veder-mödor och dess ibland rena olycka. Inte minst Italien, och då framförallt Florens, tackade han för "de lyckligaste dagarna i mitt liv". Ständigt återvände han dit, om inte annat så i tankarna. 1877 hade han gift sig med en tidigare elev som per brev hade bedyrat honom sin kärlek. Äktenskapet blev katastrofalt för den homosexuelle tonsättaren, efter ett självmordsförsök ordinerades han av sin läkare att lämna hustrun. Nu dök plötsligt den mystiska mecenaten Nadezjda von Meck upp. Denna rika änka, tio år äldre än Tjajkovskij, var en stor beundrare av hans musik och utlovade per brev ett årligt stöd på 6000 rubler för att lätta upp ekonomin. Villkoret var att de skulle korrespondera, men aldrig någonsin träffas. Därigenom gjorde hon inte bara Tjajkovskij gott utan även musikkonservatoriet, då breven liksom de som skrevs till brodern Modest ger många inblickar i vad tonsättaren tyckte och tänkte. Efter att baletten *Törnrosa* hade uruppförts i januari 1890 för Tjajkovskij till

Italien, och i Florens fullbordades operan *Spader dam*. Då han samma år återvände till Ryssland tillkom *Souvenir de Florence*, stråksextetten som blev hans sista kammar-musikaliska verk. Till von Meck skrev han att han komponerat med största entusiasm, helt utan någon möda. Så låter det också. Solen strålar friskt redan i första satsen, ovanligt mycket så för den inte sällan så dystre Pjotr, och andan är nästan rakt igenom optimistisk. Den speciella överenskommelsen med mecenaten skapade i Florens en lika speciell social situation. Staden betydde mycket även för Nadezjda von Meck, som hyrt in sig i den minst sagt ståtliga Villa Oppenheim och skaffat rum i närheten som Tjajkovskij kunde bo i. De såg varandra vid musikevenemang och slumpvis under promenader, men de var ju överens om att aldrig träffas. Kontakten efter sådana möten på håll inskränkte sig alltså till en brevväxling, där de båda försäkrade hur strålande den andra såg ut. Verkets italienska inspiration tycks komma mer från den soliga våren än direkt från italiensk musik, för inte minst i de båda sista satserna är den ryska karaktären påtaglig. Det blev redan från mitten av 1890-talet även vanligt att framföra sextetten i olika versioner för stråkorkester.

Souvenir de Florence uruppfördes vid en privat konsert i december 1890, olika andra åtaganden inklusive tonsättarens enda USA-besök fördröjde det första offentliga framförandet som efter vissa revisioner ägde rum i Sankt Petersburg två år senare. Mindre än ett år därefter var Tjajkovskij död.

Gunnar Lanzky-Otto

Hanna Gustafsson, flöjt

Hur länge har du spelat i Uppsala Kammarorkester?
Sedan hösten 2015.

Vilka andra orkestrar spelar du ofta i?
Bland annat i Kungliga Filharmonikerna, Folkoperan och Gävle Symfoniorkester.

Vad innebär det att vara frilansmusiker för dig?

Både frihet och avsaknad av frihet. Det är ett spännande och utmanande liv att vara frilansmusiker. Att kunna välja jobb ibland och i andra perioder inte veta vad som ska dyka upp. Att hela tiden träffa nya härliga kollegor och sammanhang är kul, men ibland saknar man tryggheten. I Uppsala Kammarorkester upplever jag dock en tillhörighet och det ger en viss trygghet i tillvaron.

När började du spela och varför valde du flöjt?

När jag var 9 år, och jag spelade även piano långt innan dess. Ett stort musikintresse fanns i familjen och bidrog starkt till mitt eget intresse. Flöjt var en fix idé jag hade tidigt, och jag valde det så fort jag fick börja, provade inte ens något annat instrument på instrumentprovningen.

Vad betydde kommunala musikskolan för ditt intresse/utbildning?

Vargöns kommunala musikskola var en fantastisk skola för mig, framför allt när jag i sjätte klass fick börja i Symfoniorkester ledd av Sture Nilsson. Jag fick en gedigen utbildning i ensemblespel och musikteori, och hade väldigt roligt under tiden.

Ingrid Lindskog, harpa

När började du spela harpa och varför valde du just harpa?

Jag började spela harpa ganska sent, vid 14 års ålder. Innan dess hade jag spelat en massa andra instrument. Jag blev nyfiken på harpa och tog en provlektion för harpisten Karin Langebo och fastnade både för harpans vackra klang och för Karin som lärare.

Var studerade du vidare?

Först på Södra Latins musiklinje och sedan på Kungl. Musikhögskolan i Stockholm.

Du är ju frilansmusiker, får du resa mycket med din harpa?

Jag spelar mest i Stockholm där jag bor, men det händer ibland att jag får resa en bit, t ex när jag spelar i Gävle eller i Uppsala. Då är det viktigt att ha körkort. För ett antal år sedan turnerade jag i Småland som solist tillsammans med en annan flöjtist, Magnus Båge, och med Musica Vitae. Då blev det många mil och mycket kånkande.

Vilka orkestrar spelar du allra mest i?

I Radioorkestern, Kungliga Filharmonikerna, Kungliga Hovkapellet och i Gävle Symfoniorkester.

Spelar du också kammarmusik?

Ja, fast alldeles för sällan. Tycker egentligen allra bäst om det.

Musik i Upplands kommande konserter

Lördag 4 november 16.00

Carte Blanche

Trio X och hemliga gäster

Restaurangen, Uppsala Konsert & Kongress

Arrangörer: Musik i Uppland, Uppsala Konsert & Kongress i samarbete med Musikens Hus Vänner

Lördag 11 november kl 13.00

Peter och vargen

Film och konsert för hela familjen!

Uppsala Kammarorkester. Dirigent: Eva Lauenstein

Först instrumentuppvisning sedan spelas den vackra musiken av Prokofjev medan sagan visas i form av animerad film.

Stora salen, Uppsala Konsert & Kongress

Arrangeras i samarbete med Region Uppsala, Kulturenheten film

12 - 19 november, Konsertkarusellen

En resa till Öst

Trion Tzeitel spelar sprakande klezmer med glödande hjärta!

Turné i regionen, för tider och platser se: www.musikiuppland.se

Arrangeras i samarbete med kommunerna och lokala föreningar

Torsdag 23 november 19.00

Beach och Beethoven

Uppsala Kammarorkester. Dirigent: Rebecca Miller. Solist: Danny Driver, piano

Musik av Ylva Skog, Amy Beach och Ludwig van Beethoven.

Konsertintroduktion kl 18.20 - 18.40 med Rebecca Miller.

Stora salen, Uppsala Konsert & Kongress

Musik i Uppland samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan planterar

Musik i Uppland fem träd i Vi-Skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Musik i Uppland, Box 3106, 750 03 Uppsala, tel. 018-17 19 20, info@musikiuppland.se

Länsmusikchef: Peter Waldemarsson 018-17 19 33

Orkesterchef: Mona Gunnarsson 018-17 19 36, mona.gunnarsson@musikiuppland.se

Orkesterassistent: Johannes Risberg 018-17 19 26, johannes.risberg@musikiuppland.se

Foto: Ia Neumüller

Se Musik i Upplands aktiviteter också via facebook, twitter och youtube.
www.musikiuppland.se

**MU
SIK**
I UPPLAND